

УДК: 141.201

Тетяна МАТУСЕВИЧ

ЦІННОСТІ ТА ІДЕАЛИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

XI Всесвітній конгрес Міжнародного товариства універсального діалогу (ISUD)

Дана стаття присвячена авторським враженням від XI Всесвітнього конгресу Міжнародного товариства універсального діалогу (ISUD) «Цінності та ідеали: теорія і практика», який проходив з 11 по 16 липня 2016 року у Варшаві. Висвітлюється тематика пленарного та секційних засідань конгресу, яка була присвячена дослідженню ролі ідеалів і цінностей з широкого спектру теоретичних і практичних позицій. Відзначається високий організаційний рівень конгресу, що, насамперед, обумовлений багаторічною ефективною діяльністю Міжнародного товариства універсального діалогу (ISUD).

Ключові слова: одинадцятий світовий конгрес ISUD, діалог, цінності, ідеали.

Однією з непересічних подій цього річного філософського життя став XI Всесвітній конгрес Міжнародного товариства універсального діалогу (ISUD) «Цінності та ідеали: теорія і практика», який проходив з 11 по 16 липня у Варшаві і був присвячений обговоренню ролі ідеалів і цінностей з широкого спектру теоретичних і практичних позицій. Оскільки конгрес відбувся у Варшаві, співорганізаторами цього філософського дійства виступили Польська академія наук, Фундація філософії для діалогу та Варшавський університет. Також конгрес був підтриманий Міжнародною федерацією філософських товариств (FISP), членом якої є ISUD.

Організатори конгресу поставили амбітну мету - дослідити значення ідеалів і цінностей в суспільному і політичному житті, у формуванні особистої і культурної самобутності в мистецтві, а також у наукових і моральних міркуваннях і практиці, сприяти обговоренню цінності моральних суджень і онтологічних основ морального дискурсу.

Задля досягнення поставленої мети робота конгресу була організована за наступними тематичними секціями: «Діалог з проблем сучасного світу», «Філософські ідеали для гідного життя людини», «Культури: їх цінності та ідеали», «Ідеали та цінності в соціальному і політичному житті – від теорії до практики», «Ідеали і цінності в релігії та міфах»,

«Ідеали і цінності в мистецтві», «Цінності та ідеали науки та цінність науки», «Людські цінності та ідеали. Їх роль у становленні персональних та культурних ідентичностей», «Моральні системи і моральні практики», «Екофілософія для гуманного світу».

Ключовим спікером конгресу виступив професор філософії Південно-африканського університету Магоб Рамоз. Його доповідь була присвячена загрозам і викликам фрагментації буття завдяки «універсальним» проявам егоцентричних міркувань і дій. Прикладами такого егоцентризму пронизаний увесь спектр людських відносин: від еротичної любові до взаємовідносин людини і держави. Привласнення, імперативне право володіти неминуче призводять до деструктивних наслідків домінування, що унеможливує розбудову справедливого, безконфліктного світу. Шлях до утвердження більш гуманного світового порядку філософ бачить у заміні егоцентричного мислення де-центрованим, «імперсональним», позбавленим суб'єкт-об'єктних конотацій домінування.

Також необхідно підкреслити, що даний конгрес на відміну від попереднього, Х-го (в якому також мала честь брати участь авторка даної статті) мав певні особливості. Серед найбільш вагомих слід виокремити наступні:

По-перше, знаковим атрибутом цьогорічного конгресу, що беззаперечно позитивно вплинув на загальну атмосферу, стало своєрідне повернення до першоджерел. Адже саме у Варшаві 1989 року було засноване Міжнародне товариство універсального діалогу (ISUD) - філософське товариство, спрямоване на розвиток міжнародного та міжкультурного діалогу. Тоді ж було визначено основну мету товариства - за допомогою наукової роботи поступового утвердження гідного, мирного і справедливого світового порядку, сприяння розвитку філософського дискурсу, призначеного для стимулювання появи більш гідного і гуманного світового порядку шляхом заохочення діалогу, що актуалізує найвищі і найбагатші людські цінності у всіх вимірах життя. На шляху до цієї мети ISUD проводить раз на два роки міжнародні конгреси з метою сприяння етосу загального діалогу. Наразі ISUD є міжнародною асоціацією філософів і вчених широкого спектру інших дисциплін (наприклад, історії, археології, педагогіки, антропології тощо).

Родзинкою XI конгресу ISUD стало його проведення в палаці Сташиця, в будівлі, в якій наразі знаходиться Інститут філософії і соціології Польської академії наук, історія якої безпосередньо пов'язана з історією Польщі. З 1823 року у Палаці проводились засідання Товариства друзів науки. Його було названо іменем Станіслава Сташиця, засновника Товариства та ініціатора побудови палацу. Палац будували з 1820 по 1823 року за проектом італійського архітектора Антоніо Кораци. За ініціа-

тиви Сташиця пам'ятник Копернику, розроблений датським скульптором Бертелем Торвальдсеном, був встановлений перед палацем у 1830 році. В той час Польща була поділена, Варшава знаходилась на території, підпорядкованій Росії (так зване Королівство Польське, сформоване після Віденського конгресу у 1814 р.). За таких обставин Станіслав Сташиць, один з найбільш провідних представників Польського просвітництва, спрямував всю діяльність Товариства на сприяння розвитку країни у галузі економіки, науки та освіти. Сташиць був президентом Товариства друзів науки та одним із засновників Варшавського університету (1816 р.). Члени Товариства збирали у Палаці Сташиця витвори польського мистецтва та матеріали, що мали відношення до польської історії. Після поразки Листопадового повстання у 1830 р. Товариство друзів науки було розформоване російською владою, а зібрані ним витвори мистецтва були конфісковані. Варшавський університет було зачинено. З того часу Палац Сташиця виконував різноманітні функції, то слугуючи штаб-квартирою державної лотереї, то з 1862 р. – середньою школою для юнаків. І лише 1948-го року палац став офіційною власністю Варшавського наукового товариства.

По-друге, цьогоріч вразила масштабність конгресу. Хоча кількісне «масштабування» діяльності навряд чи є показником ефективності філософських подій, все ж таки, кількість спікерів, репрезентування ними різних географічних регіонів та, відповідно, філософських традицій, безумовно, корелює з глибиною дискусій. Цьогорічний конгрес вітав делегатів з п'яти континентів і 30 країн, а збірник матеріалів, опублікований напередодні конгресу, налічував 167 анотацій.

Широким було також тематичне охоплення обговорюваних теоретичних і практичних проблем цінностей та ідеалів. Під час роботи конгресу були представлені доповіді з історії філософії, етики, філософії природи, філософії науки, екофілософії, соціології знань, філософії освіти, філософської антропології, філософії культури, психоаналізу, епістемології та ін.

По-третє, особливістю XI конгресу став «український прорив», що його здійснили представники сучасної української філософії. Якщо на минулому конгресі 2014-го року, Україну представляли лише дві філософині: Ольга Гомілко¹ і авторка даної статті, то 2016-го українська філософія була репрезентована вісьмома доповідачами, що представляли різні інституції і регіони України. Це – Людмила Горбунова з доповіддю «The Ideal of Cosmopolitan Cultural Citizenship as an Educational Strategy

¹ Див. Ольга Гомілко. Про універсальний діалог (Десятий світовий конгрес ISUD «Людська істота: її природа та функції», 4-9 липня 2014 року, Крайова, Румунія) / Філософія освіти. №1, 2014 – С.25-34.

for Contemporary Ukraine» (Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України); Ірина Степаненко з доповіддю «Personal Axiological Competence as a Society's Values Capital: the Call for Higher Education in the Globalized World» (Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України); Тетяна Гардашук з доповіддю «BioArt as a Dialogue» (Інститут філософії ім. Г. Сковороди Національної академії наук України); Володимир Личковах з доповіддю «Dialogue of Cultures in the Cristian Philosophy of the Name» (Чернігівський національний технологічний університет); Олександр Найдьонов з доповіддю «The Motion Vector of Informational Civilization» (Херсонський державний аграрний університет); Ірина Покулита з доповіддю «Modern Digital Revolution in Aestheticization of Reality – the Avant-garde Neo-avant-garde XXI century» (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»); Ганна Файзуліна – «Cultural Identifications in the Russian and Ukrainian “Ethnofuturism”: the Dialogue of General Motives» (Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв); Тетяна Матусевич з доповіддю «Transitional Society: (Re)-evolution of Values» (Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова).

Підсумовуючи все вищенаведене, слід зазначити, що участь у заходах такого рівня – цінний досвід, який є особливо продуктивним задля його екстраполяції на українські реалії. Позитивні тенденції розвитку сучасної української філософії: трансресивне становлення, подолання мовного бар'єру та комплексу меншовартості українськими дослідниками, осягнення цінності власної самобутності, входження філософських видань до міжнародних наукометричних баз, активна участь науковців у філософському житті по всьому світу - дають надію на те, що і в Україні згодом будуть відбуватися такі ж добре організовані масштабні філософські дійства.

Татьяна Матусевич. Ценности и идеалы: теория и практика. XI Всемирный конгресс Международного общества универсального диалога (ISUD) Данная статья посвящена авторским впечатлением от XI Всемирного конгресса Международного общества универсального диалога (ISUD) «Ценности и идеалы: теория и практика», который проходил с 11 по 16 июля в Варшаве. Освещается тематика пленарного и секционных заседаний конгресса, которая была посвящена исследованию роли идеалов и ценностей в широком спектре теоретических и практических позиций. Отмечается высокий организационный уровень конгресса, прежде всего обусловленный многолетней эффективной деятельностью Международного общества универсального диалога (ISUD).

Ключевые слова: одиннадцатый мировой конгресс ISUD, диалог, ценности, идеалы.

Tetiana Matuskevych. Values and ideals: Theory and Praxis XI World Congress of the International Society for Universal Dialogue (ISUD)

This article is devoted to the authors' reflections from the participation in the XI World Congress of the International Universal Dialogue Society (ISUD) «values and ideals: Theory and Practice», which was held in 11 to 16 July in Warsaw. The wide thematic spectrum of the plenary and other sections of the Congress provide discussion of the role of ideals and values from a wide range of theoretical and practical positions. It is important to mention the high level of organization of the Congress, primarily due to the long-term effectiveness of the international dialogue of universal society (ISUD).

Key words: Eleventh World Congress ISUD, dialogue, values and ideals.

Тетяна Матусевич – кандидат філософських наук, викладач кафедри соціальної політики, начальник відділу міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.

E-mail: sokmatus@gmail.com

Tetiana Matuskevych – PhD in Philosophy of Education, lecturer at Social Policy Department, Head of the International Cooperation and European Integration Office, National Pedagogical Dragomanov University.